

METODOLOGIA DELS INDICADORS DE CONFIANÇA EMPRESARIAL (ICE)

1. Introducció

Els indicadors de confiança empresarial (d'ara endavant, ICE) és una operació estadística que duu a terme l'Ibestat inclosa en el Pla Estadístic de les Illes Balears 2018-2021, aprovat pel Decret 40/2018, de 23 de novembre. L'objectiu principal d'aquesta estadística és poder conèixer cada trimestre la percepció que tenen els responsables dels establiments sobre la situació i les expectatives a curt termini de l'evolució del seu negoci.

Els ICE proporcionen trimestralment informació dels establiments per illa (Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera) i sector econòmic (indústria, construcció, comerç, transport i hostaleria, i resta de serveis). La metodologia aplicada és l'homologada nacional, la qual cosa permet comparar els resultats amb la resta de comunitats autònomes i amb el conjunt nacional.

Històricament, a Espanya les cambres de comerç elaboraven els ICE. A les Illes Balears, la Cambra de Comerç de Mallorca elaborava l'enquesta de confiança empresarial trimestralment. L'any 2011 es va establir un grup de treball en el qual participen l'Institut Nacional d'Estadística (d'ara endavant, INE), les oficines d'estadística de les comunitats autònomes, el Consell Superior de Cambres i les cambres de comerç, amb l'objectiu d'homogeneïtzar l'elaboració dels diferents indicadors de confiança empresarial que hi ha a les comunitats autònomes i a l'Estat. Com a resultat del grup de treball, es varen signar de convenis en dos àmbits: un entre Ibestat i les cambres de comerç per garantir la continuació d'aquesta operació estadística, i un altre entre l'Ibestat i l'INE, pel qual es determinen els aspectes metodològics de l'operació.

2. Àmbits de l'enquesta

2.1. Àmbit poblacional

La població objecte d'estudi està formada per tots els establiments l'activitat principal dels quals està inclosa en les seccions de la CNAE-2009 següents: B a N (ambdues incloses, excepte la divisió 70), R (només divisions 92 i 93) i S (només divisions 95 i 96).

Ateses les característiques de les variables que es recullen en aquesta enquesta, els informants han de ser els gestors dels establiments, ja que són els que tenen una percepció global de la marxa del negoci i de l'evolució de les variables per a les quals se sol·licita informació.

2.2. Àmbit territorial

Les unitats d'anàlisi són tots els establiments situats en el territori de les Illes Balears.

2.3. Àmbit temporal

Aquesta operació estadística es fa trimestralment. La fase d'enquestació dura tres setmanes i inclou el final d'un trimestre i l'inici del següent.

Als gestors dels establiments empresarials, com a unitats informants, se'ls demana l'opinió sobre l'evolució del trimestre que acaba i les expectatives per al trimestre que comença. D'aquesta manera, en cada període s'obté informació referent a dos trimestres diferents: el que acaba i l'entrant. Davant aquesta doble al·lusió temporal, es va optar per assignar els resultats publicats al trimestre entrant.

A tall d'exemple, en una enquesta que es fa durant les dues darreres setmanes de març i la primera d'abril d'un any determinat, es demana sobre la percepció de l'evolució de l'activitat de l'establiment en el primer trimestre d'aquest any (trimestre que acaba) i sobre les expectatives per al segon trimestre. En la publicació dels resultats aquesta informació es troba en el segon trimestre com a període de referència.

3. Definicions

Les preguntes del qüestionari fan referència als aspectes següents:

- **EXPECTATIVES:** se sol·licita informació sobre la tendència esperada que tenen els gestors dels establiments referent a l'evolució del negoci respecte del trimestre entrant. En concret, es fan preguntes sobre les expectatives en relació amb cinc variables:
  - ✓ Marxa del negoci, referida a l'activitat econòmica general de l'establiment.
  - ✓ Ocupació, referida al personal ocupat en l'establiment.
  - ✓ Inversió, tant material com immaterial. Des de desembre de 2013 aquesta variable es recull només dins l'enquestació que es realitza entre desembre i gener de cada any. Fa referència a la inversió a realitzar l'any vinent, i s'assigna a la publicació del primer trimestre.
  - ✓ Nivell de preus.
  - ✓ Exportacions, en cas de fer operacions de venda a l'exterior.

Les opcions de resposta són tres: augmentarà, es mantindrà estable o disminuirà.

- **SITUACIÓ:** se sol·licita informació als gestors dels establiments sobre la tendència seguida pel negoci en el trimestre que tot just ha acabat. En concret, es fan preguntes sobre la situació passada en relació amb cinc variables:
  - ✓ Marxa del negoci, relacionada amb l'activitat econòmica general de l'establiment.
  - ✓ Ocupació (personal ocupat).
  - ✓ Inversió, tant material com immaterial. Des de desembre de 2013 aquesta variable es recull només dins l'enquestació que es realitza entre desembre i gener de cada any. Fa referència a la inversió a realitzar l'any vinent, i s'assigna a la publicació del primer trimestre.
  - ✓ Nivell de preus.
  - ✓ Exportacions, en cas de fer operacions de venda a l'exterior.

Les opcions de resposta són tres: augmentà, es mantingué estable o disminuirà.

- **FACTORS LIMITADORS DE L'ACTIVITAT DE L'ESTABLIMENT:** se sol·licita l'opinió sobre els factors que els informants creuen que limiten l'activitat de l'establiment. Es recull només una vegada a l'any i les possibles opcions són: debilitat de la demanda, escassetat de mà d'obra adequada, insuficiència d'equipament, dificultats financeres, augment de la competència o altres causes.

4. Disseny de la mostra

El Grup de Treball dels ICE entre l'INE i les comunitats autònomes va acordar la utilització i la integració de mostres complementàries. Això implica que l'INE estableix una mostra representativa a escala nacional i de comunitat autònoma i que les comunitats autònomes interessades en resultats més desagregats s'encarreguen de la mostra restant que complementi la mostra de l'INE. L'Ibestat es va acollir a l'augment de mostra amb la finalitat de poder obtenir resultats per illa i sector econòmic. En conseqüència, la mostra total dels ICE a les Illes Balears està formada, al seu torn, de dues submostres (una enquestada per l'INE i una altra per l'Ibestat), que s'integren, amb els controls previs d'homogeneïtat mostral per formar una única mostra final, per assegurar així la unicitat de la dada i la comparabilitat amb la resta de comunitats autònomes.

La selecció de les unitats informants (establiments per enquestar) es fa aplicant un disseny mostral estratificat per illa (tres grups d'illes), sector d'activitat (cinc sectors) i dimensions de l'establiment (cinc dimensions).

- LA DIMENSIÓ TOTAL DE LA MOSTRA de les Illes Balears és de 908 establiments, dels quals 363 corresponen a la mostra global de l'INE, i la resta (545 unitats), a l'Ibestat.
- ROTACIÓ DE LA MOSTRA. La mostra total s'estructura en cinc grups de rotació de manera que cada any es reemplaça aleatòriament un 20% de la mostra dins el grup de major antiguitat. Aquesta rotació anual del 20% és distribuïda en rotacions trimestrals del 5%. Cal afegir-hi que alguns dels establiments no s'acullen a aquesta rotació i queden permanentment en la mostra. Es tracta dels establiments de més de 1.000 treballadors o els que pertanyen a estrats molt petits.

Dimensions mostrals segons les variables que determinen els estrats:

<i>Illa</i>	<i>Nombre d'establiments</i>
Mallorca	486
Menorca	204
Eivissa-Formentera	218
Illes Balears	908

<i>Sector econòmic</i>	<i>Nombre d'establiments</i>
Indústria	65
Construcció	158
Comerç	184
Transport i hostaleria	159
Resta de serveis	342
Illes Balears	908

<i>Dimensions de l'establiment (nre. d'assalariats)</i>	<i>Nombre d'establiments</i>
De 0 a 10	628
De 10 a 49	146
De 50 a 199	73
De 200 a 999	37
De 1000 o més	24
Illes Balears	908

5. Qüestionari

L'annex (apartat 11) inclou el qüestionari que s'utilitza en l'operació estadística dels ICE.

6. Càlcul d'indicadors

Els indicadors que s'obtenen en els ICE agafen com a referència l'índex IFO alemany i es varen concretar en l'acord establert entre els instituts d'estadística de les comunitats autònomes, l'INE, el Consell Superior de Cambres Comerç i les cambres de comerç de Mallorca, Menorca i Eivissa i Formentera.

A continuació es descriuen els indicadors que s'obtenen:

- a) **BALANÇ** de cada variable: es calcula com la diferència entre el percentatge de respostes favorables i el de desfavorables.
- b) **SITUACIÓ DEL TRIMESTRE QUE ACABA (BALANÇ DE SITUACIÓ)**: s'obté a partir de la resposta a la pregunta sobre la marxa del negoci en l'establiment. Es tracta del balanç o diferència entre el percentatge de respostes favorables i el de desfavorables, referida al trimestre que tot just ha acabat.
- c) **SITUACIÓ DEL TRIMESTRE ENTRANT (BALANÇ D'EXPECTATIVES)**: es basa en la resposta a la pregunta sobre la marxa del negoci en l'establiment. Es tracta del balanç o diferència entre el percentatge de respostes favorables i el de desfavorables, referida al trimestre que comença.
- d) **ÍNDEX DE CONFIANÇA EMPRESARIAL HARMONITZAT (ICEH)**: es construeix a partir de la resposta a la pregunta sobre la marxa del negoci en l'establiment. És la mitjana geomètrica del balanç de situació i del d'expectatives, amb els resultats normalitzats adequadament. El període base és el del primer trimestre del 2013, per la qual cosa en aquest període l'ICEH és 100.

Els detalls del càlcul són els següents:

$$\text{Confiança empresarial (CE)} = \sqrt{(\text{Situació} + 200) \times (\text{Expectatives} + 200)} - 200$$

$$\text{ICEH} = \frac{\text{CE} + 200}{\text{CE}_{1\text{Trim}2013} + 200} \times 100$$

6.1. Desestacionalització

No s'aplica cap tècnica específica de desestacionalització en el càlcul dels indicadors, si bé en el qüestionari s'inclou una nota perquè es responguin les preguntes considerant l'estacionalitat de l'activitat de l'establiment; és a dir, la valoració de la marxa del negoci d'un establiment en un trimestre *t* és favorable si la seva activitat augmenta respecte al mateix trimestre de l'any anterior.

7. Ponderació i elevació dels resultats

Per a l'elevació de les unitats enquestades s'empra la metodologia de l'índex Takan, que s'obté de l'enquesta econòmica a curt termini a empreses del Japó, en el qual el pes de cada informant és un, independentment de la dimensió.

Està demostrat que per a aquest tipus d'enquestes d'opinió, si en el càlcul dels resultats s'empra l'elevador corresponent a l'estrat, s'arriba al mateix resultat que amb els càlculs que

empren elevador igual a un per a cada unitat. En la pràctica, aquesta metodologia té un altre avantatge, ja que permet la integració immediata de les mostres de les comunitats autònomes en la de l'INE. Per a més informació sobre aquesta qüestió es pot consultar la metodologia de l'INE, l'enllaç de la qual està inclòs en l'apartat d'informació relacionada (apartat 10.).

8. Validació i tractament de la informació

L'Ibestat ha elaborat una aplicació informàtica (ICEWEB) per a la realització del treball de camp d'aquesta operació estadística. L'ICEWEB permet gestionar tot el procediment i recollir les enquestes contestades per la web.

L'ICEWEB incorpora les validacions necessàries per considerar emplenat correctament el qüestionari, per la qual cosa posteriorment no és necessari fer treballs de depuració i imputació.

9. Publicació de resultats

L'aplicació ICEWEB i la senzillesa del qüestionari possibiliten que els resultats es puguin publicar amb un retard mínim, ja que es publiquen la mateixa setmana que acaba la recollida de les enquestes. L'Ibestat publica trimestralment un conjunt de taules amb el contingut següent:

- Resultats principals, com a resum de la informació per destacar:
  - ✓ Taxes de variació i índex de l'Indicador de confiança empresarial harmonitzat (ICEA) per període i Comunitat Autònoma
  - ✓ Evolució de la marxa del negoci per illa
  - ✓ Evolució de la marxa del negoci per sector d'activitat
  - ✓ Taxes de variació i índex de l'Indicador de confiança empresarial harmonitzat (ICEA) per illes
  - ✓ Taxes de variació i índex de l'Indicador de confiança empresarial harmonitzat (ICEA) per sectors
- Resultats detallats, amb informació més desagregada que en les taules anteriors:
  - ✓ Indicador de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) per illa.
  - ✓ Indicador de confiança empresarial harmonitzat (ICEH) per sector d'activitat.
  - ✓ Percentatge de respostes i balanços nets sobre la situació del trimestre que acaba per illa
  - ✓ Percentatge de respostes i balanços nets sobre la situació del trimestre que acaba per sector d'activitat
  - ✓ Percentatge de respostes i balanços nets sobre la situació del trimestre entrant per illa
  - ✓ Percentatge de respostes i balanços nets sobre la situació del trimestre entrant per sector d'activitat
  - ✓ Percentatge de respostes i saldos nets sobre la situació de la inversió anual per illa
  - ✓ Percentatge de respostes i saldos nets sobre la situació de la inversió anual per sector d'activitat
  - ✓ Factors que, segons les empreses, limiten la seva activitat per illa
  - ✓ Factors que, segons les empreses, limiten la seva activitat per sector d'activitat

10. Informació relacionada

A continuació s'inclouen alguns enllaços a metodologies o recomanacions relacionades amb els ICE:

- La nota metodològica aplicada per l'INE:
<http://www.ine.es/metodologia/t37/t3730199.htm>
- La metodologia aplicada en l'enquesta del Banc del Japó per a l'obtenció de l'índex Tankan:
https://www.boj.or.jp/en/statistics/outline/notice_2004/nttk14.htm/
- La nota metodològica de l'IFO elaborat pel Center of Economic Studies (CES) del Grup Munic: <https://www.ifo.de/en/ifo-business-climate-index>
- Recomanacions de l'OCDE sobre les enquestes d'opinió a empreses: <https://stats.oecd.org/> (cercar "MEI", Business tendency surveys)
- La metodologia de l'Eurostat relativa a enquestes de consum i empreses, que inclou l'Indicador del clima empresarial de la zona euro (*Euro-zone Business Climate Indicator*): http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/bcs_user_guide_en.pdf

11. Annex

11.1. Qüestionari

INDICADORES DE CONFIANÇA EMPRESARIAL

Termini de remissió: Sisplau, empleneu i envieu el qüestionari durant els SET DIES NATURALS següents a la recepció de la sol·licitud

A DADES D'IDENTIFICACIÓ

A.1. Persona de contacte del vostre establiment a qui ens hem de dirigir per a aclariments sobre aquest qüestionari

____		____	
Sr/a. D./ ^a		Lloc que ocupa	
____	____	____	
Telèfon	Fax	Idioma	
____			
Adreça electrònica			

A.2. Dades referents a l'empresa

____	____
Raó social	CIF o NIF

A.3. Dades referents a l'establiment

____		____
Domicili		Codi postal
____	____	____
Municipi	Telèfon	Fax
____		
Adreça electrònica		

Important: per a les preguntes següents, responeu, per favor, tenint en compte l'època de l'any en què ens trobam

B QÜESTIONARI

B.1 Com valoraríeu la marxa del negoci al vostre establiment?

Per a cada trimestre indicat, senyalau la tendència general de l'establiment, marcant una única opció.

	Favorable	Normal	Desfavorable
(1) En el trimestre que està acabant	☐	☐	☐
(2) Per al trimestre que començarà	☐	☐	☐

B.2 Durant el trimestre que està acabant, en comparació del trimestre anterior, quina tendència han seguit les variables següents en el vostre establiment?

Per a cada variable, senyalau la tendència respecte del trimestre anterior marcant una única opció.

	Ha augmentat	S'ha mantingut estable	Ha disminuït	
(1) Ocupació (personal contractat)	☐	☐	☐	
(2) Nivell de preus	☐	☐	☐	
(3) Exportacions	☐	☐	☐	No feis exportacions ☐

B.3 Durant el trimestre que comença, en comparació del que acaba, quina tendència creis que seguiran les variables següents en el vostre establiment?

Per a cada variable, senyalau la tendència esperada per al següent trimestre marcant una única opció.

	Augmentarà	Es mantindrà estable	Disminuirà	
(1) Ocupació (personal contractat)	☐	☐	☐	
(2) Nivell de preus	☐	☐	☐	
(3) Exportacions	☐	☐	☐	No feis exportacions ☐

Sí el vostre establiment pertany al sector industrial, responeu a més les dues preguntes següents:

B.4 Quin ha estat el grau, en percentatge, d'utilització de la capacitat productiva en el trimestre que acaba?

Menys del 40 %	De 40 a 54 %	De 55 a 69 %	De 70 a 79 %	De 80 a 89 %	De 90 a 100 %
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B.5 Quin creis que serà el grau, en percentatge, d'utilització de la capacitat productiva en el trimestre que ha de començar?

Menys del 40 %	De 40 a 54 %	De 55 a 69 %	De 70 a 79 %	De 80 a 89 %	De 90 a 100 %
☐	☐	☐	☐	☐	☐

B.6 Durant l'any que està acabant, en comparació de l'any anterior, quina tendència ha seguit la variable següent en el vostre establiment?

	Ha augmentat	S'ha mantingut estable	Ha disminuït
Inversió	☐	☐	☐

B.7 Durant l'any que comença, en comparació del que acaba, quina tendència creis que seguirà la variable següent en el vostre establiment?

	Augmentarà	Es mantindrà estable	Disminuirà
Inversió	☐	☐	☐

B.8 Quins factors creis que limiten l'activitat del vostre establiment o la marxa del vostre negoci?

(Senyalau totes les opcions que considereu més rellevants)

- (1) Debilitat de la demanda
- (2) Escassetat de mà d'obra adequada
- (3) Insuficiència d'equipament
- (4) Dificultats financeres
- (5) Augment de la competència
- (6) Altres causes

B.9 Observacions

Guardar Formulari